

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑ ΦΥΛΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Κείμενο

ΕΥΑ ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ

Το ψωμί

«Το ψωμί» είναι ένα από τα διηγήματα της συλλογής «Μικρά πείσματα» που η συγγραφέας έγραψε μέσα στον συρμό του τρένου στα καθημερινά δρομολόγια της για τη δουλειά. Τα διηγήματά της, γραμμένα στο κινητό τηλέφωνό της, βασίζονται στην έμπνευση της στιγμής.

Χειμωνιάτικο απόγευμα βροχερό, είχαν ανάψει το τζάκι για να παρηγορηθούν και την τηλεόραση έτσι, χωρίς λόγο, για να καλύπτει τη σιωπή ή από το βίτσιο που τους είχε μείνει από παλιά για συνεχή παρακολούθηση των ειδήσεων. «Τι θα τσιμπήσουμε το βράδυ; Βασίλη, θα ήθελες κάτι ή να σου φέρω το γιαούρτι σου;» Χαμογέλασε ο Βασίλης. «Εεε αν είχαμε και τίποτα καλύτερο, καλό θα ήταν, περίσσεψε κάτι από το μεσημέρι;» «Άντε πάλι», απάντησε γλυκά εκείνη, «κάτι θα βρω να σου κάνω».

Βγήκε από το σαλόνι. Στο διάδρομο αισθητή διαφορά θερμοκρασίας και στην κουζίνα ακόμα πιο κρύο. Θυμήθηκε την εποχή όταν είχαν πρωτοαγοράσει το σπίτι τους, που στην κουζίνα υπήρχε ακόμα η μασίνα* που δούλευε με κοκ**, ζέσταινε νερό, έψηνε κοτόπουλα και έβραζε μαρμίτες. Σκορπούσε στο χώρο μια γλυκιά ζέστη και τους μάζευε όλους γύρω της. Στην τελευταία ανακαίνιση την είχε πετάξει, πολύ την είχε παιδέψει. Έπρεπε να την εφοδιάζεις μέρα-νύχτα, αλίμονο αν σου έσβηνε και δεν είχες πώς να ζεστάνεις το γάλα των παιδιών το πρωί μες στην παγωνιά. Περασμένα-ξεχασμένα, σκέφτηκε, άνοιξε το μάτι της ηλεκτρικής κουζίνας και έβαλε πάνω το βαρύ μαντεμένιο τηγάνι να τακτοποιηθεί σιγά-σιγά. Μοναχική και κρύα της φάνηκε η κουζίνα της, πού οι υπερπαραγωγές άλλων εποχών;

Θα του έκανε σβίγκους, σβίγκους με μέλι, έτσι για διαφορά. Οι σβίγκοι θύμιζαν στο Βασίλη τη μάνα του και απόψε είχε διακρίνει στα μάτια του ότι γύρευε κάπου να πιαστεί, να παρηγορηθεί. Είχαν μιλήσει νωρίς το μεσημέρι με τα παιδιά, ήταν χαμένα στις έγνοιες τους, τον κατάλαβε με τον τρόπο που έκλεισε το τηλέφωνο ανέκφραστος. Το νήμα της κουβέντας δεν είχε καταφέρει να το πιάσει σήμερα ο Βασίλης ούτε με εκείνην ούτε με τους γιους του και τις νύφες του. Ανοιγόκλεινε το βιβλίο του άσκοπα και άλλαζε τα κανάλια. Κάποια στιγμή σηκώθηκε, τακτοποίησε ένα-δυο χαρτιά στο γραφείο του, άκεφος.

Του άρεσε να κουβεντιάζει, κοινωνικός και μειλίχιος πάντοτε, ενθουσιαζόταν με τους συνομιλητές, με τα ίδια του τα λόγια, με τη ζωή! Χρόνια και χρόνια μετά τη σύνταξη, άεργος δε βρέθηκε

ποτέ του και πάντα κάτι βρισκόταν να τον σηκώσει από τον καναπέ. Καμάρωνε. «Παντόφλες δε φορώ και δεν θα φορέσω και ποτέ μου» έλεγε στους συναδέλφους του στα τηλέφωνα.

Απόψε όμως ήταν αλλιώς, σαν να είχε γεράσει ξαφνικά, και αυτή το ίδιο μαζί του. Έβαλε τη μαγιά σε μία λεκανίτσα, τη διέλυσε με το χλιαρό γάλα και την άφησε να φουσκώσει. Μπελάς οι σβίγκοι, οι τηγανίτες πιο εύκολες.

Πετάχτηκε η μασίνα, χαθήκανε και οι βεγγέρες τους. Παλιά χτυπούσε την πόρτα ο γείτονας, ο συγγενής και έπαιρνε για λίγο ή για πολύ για να ανταλλάξουν τα νέα της ημέρας, να φέρει από το περίσσεμά του, να ζητήσει κάτι για την ανάγκη του. Το τηλέφωνο και οι αποστάσεις τα ισοπέδωσαν όλα αυτά. Τι τα σκεφτόταν τώρα; Αυτή πάντα ήταν περήφανη για την αυτάρκεια και την ανεξαρτησία τους, να όμως που είχε έρθει το πράγμα αλλιώς. Ίσως τελικά και να την είχαν ανάγκη τη συντροφιά. Κι αυτό θα περάσει, σκέφτηκε. Μια κακοκεφιά είναι, θα περάσει.

Εκείνη τη στιγμή χτύπησε το κουδούνι. Ποιος να 'ναι τέτοια ώρα; Αναρωτήθηκε. Ανασηκώθηκε και ο Βασίλης από τον καναπέ. Πήγε λίγο φοβισμένα να ανοίξει. «Καλησπέρα», φώναξε μια φωνή πίσω από τα κάγκελα της πόρτας, «ο Άγγελος είμαι από απέναντι». «Έλα, παιδί μου, έλα μέσα», άκουσε τη φωνή της. Μπήκε μέσα, ψηλός, γεροδεμένος, μ' ένα τεράστιο χαμόγελο και με ένα πακέτο στο χέρι. «Καλησπέρα, κ. Βασίλη, εκεί που δουλεύω στον Ασπρόπυργο έχει δίπλα μας έναν καλό φούρνο από τους παλιούς, πήγα σήμερα μετά το σχόλασμα και πήρα ένα καρβέλι για μένα και ένα για εσάς, σκέφτηκα ότι θα σας αρέσει, εσάς ειδικά, που αγαπάτε τις καλές αγνές γεύσεις.» «Να 'σαι καλά, ευχαριστούμε που μας σκέφτηκες. Κάτσε να ζεσταθείς.»

Πήγε πάλι στην κουζίνα, η ζύμη είχε φουσκώσει και το τηγάνι έκαιγε. Σε λίγο μία λαχταριστή πιατέλα με σβίγκους και τσάι έμπαινε στο σαλόνι. Η φωτιά άναβε ζωηρά, και η κουβέντα και το γαλάζιο βλέμμα του Βασίλη.

Να 'ναι καλά το παλικάρι, θα την έβγαζαν και τούτη τη βραδιά!

-----
*είδος ξυλόσομπας που χρησίμευε και για ψήσιμο φαγητού

** γνωστό και ως πετρελαϊκό κοκ, παράγεται μέσα από τη διύλιση του πετρελαίου και περιέχει ένα υψηλό ποσοστό σε άνθρακα.

Εύα Μαθιουδάκη, *Μικρά πείσματα*, Αθήνα: Το Ροδακίό 2017

ΘΕΜΑ 2β

Στο διήγημα πρωταγωνιστής φαίνεται να είναι ο χρόνος. Να βρείτε σε αυτό δύο (2) διαφορετικά εκφραστικά μέσα που αποτυπώνουν τον τρόπο με τον οποίο ο χρόνος επενεργεί στην ψυχοσύνθεση των ηρώων και τις συνήθειές τους και να τα σχολιάσετε.

(10 μονάδες)

ΘΕΜΑ 3. Ερμηνεία και παραγωγή λόγου (150 - 200 λέξεις)

Είστε η σύζυγος του Βασίλη και γράφετε ένα γράμμα στα παιδιά σας. Αφού τους περιγράφετε σύντομα το περιστατικό με τον Άγγελο, τους ζητάτε να αναθερμάνουν τις σχέσεις τους μαζί σας, κυρίως για χάρη του πατέρα τους.

(40 μονάδες)